Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

6.5.2025

VN/13/2025
VN/13/2025-TEM-42

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

Viite: Ympäristövaliokunta tiistai 13.5.2025 klo 10.00 / VNS 2/2025 vp / Lausuntopyyntö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle koskien valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029 (VNS 2/2025 vp)

Valtioneuvoston sellonteossa käsitellään mm. hiilineutraaliutta ja vihreää/puhdasta siirtymää edistäviä määrärahoja julkisen talouden suunnitelmassa 2026-2029. Määrärahat kohdentuvat etenkin työ- ja elinkeinoministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, ympäristöministeriön sekä ulkoministeriön hallinnonaloille. Tässä lausunnossa käsitellään valtioneuvoston selontekoa erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kannalta.

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan ”hallitus sitoutuu vastaamaan päästövähennystavoitteisiin ja etenemään hiilineutraalisuustavoitteeseen ja sen jälkeen hiilinegatiivisuuteen siten, että se ei omilla päätöksillään tai politiikkatoimillaan nosta kansalaisten arjen kustannuksia tai heikennä elinkeinoelämän kilpailukykyä.”

Hallitusohjelmaan kirjatun vision mukaan ”hallitus edistää Suomen asemaa edelläkävijänä valmistelemalla hiilinegatiivisuutta tavoittelevan uuden energia- ja ilmastostrategian, jonka keskeisenä osana on teollisuuden puhtaan siirtymän ja investointien edistäminen. Hallitus vaikuttaa ilmastoon tehokkailla päästövähennystoimilla, hiilinieluja kasvattamalla ja suomalaisilla puhtaan talouden ratkaisuilla.”

Energia- ja ilmastostrategia on keskeinen energia- ja ilmastopolitiikan toimia linjaava hallituksen suunnitelma, ja se valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Strategian valmisteluun osallistuu laajasti eri sektoriministeriöitä. Strategia on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle tämän kevään aikana. Toinen tällä hallituskaudella valmisteltava, lähinnä kasvihuonekaasujen taakanjakosektoria koskeva, hallituksen suunnitelma on Keskipitkän aikavalin ilmastosuunnitelma, joka valmistellaan ympäristöministeriön johdolla.

Energia- ja ilmastostrategia on kokonaisvaltainen suunnitelma, joka sisältää paljon muutakin kuin kasvihuonekaasupäästöjä. Strategiassa käsitellään kaikki kasvihuonekaasupäästöt (ETS ja taakanjakosektori) ja nielujen aikaansaamat poistumat (maankäyttösektori). Sen lisäksi strategiassa käsitellään EU:n energiaunionin mukaiset viisi pilaria: vähähiilisyys ml. uusiutuva energia, energiatehokkuus, energiamarkkinat, energiaturvallisuus sekä TKI. Lisäksi käsitellään ilmastonmuutokseen sopeutumista, esitetään eri sektorien osalta nykytila, tavoitteet, uudet politiikkatoimet sekä toimien vaikutukset. Tulokset perustuvat mallinnettuihin energiataseisiin ja kasvihuonekaasutaseisiin. Lisäksi tehdään vaikutusarviot valitusta politiikkatoimien kokonaisuudesta: Ympäristö-, kansantalous-, valtiontalousvaikutukset. Nyt valmistelussa oleva energia- ja ilmastostrategia liittyy keskeisesti jo valmistuneeseen teollisuuspoliittiseen strategiaan, jolla edistetään Suomen teollisuuden kilpailukykyä ja puhtaan teknologian investointeja.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Työ- ja elinkeinoministeriö PL 32 00023 Valtioneuvosto	 Aleksanterinkatu 4 Helsinki	 0295 16001 +358 295 16001	 09 1606 2160 +358 9 1606 2160	 kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

Energia- ja ilmastostrategiassa linjataan politiikkatoimenpiteitä, ja arviot politiikkatoimien vaatimasta määrärahatarpeesta tullaan kirjaamaan strategiaan. Uusien ja lisäisten politiikkatoimien vaatimaa rahoitusta - esim. hiilineutraaliutta ja puhdasta siirtymää edistäviä määrärahatarpeita - käsitellään ja niistä päätetään erikseen talousarviota ja julkisen talouden suunnitelmaa koskevissa prosesseissa.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole lisättävää valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että tällä hetkellä se voi parhaiten edistää hiilineutraaliutta ja puhdasta siirtymää valmistelemalla energia- ja ilmastostrategian.

Neuvotteleva virkamies Markku Kinnunen